

บทความวิชาการ

สุราในสังคมไทยบนทางร่วมระหว่างพระพุทธศาสนากับกฎหมาย Alcohol in Thai Society on the Way of Joining Buddhism and Law

นายทรงศักดิ์ เทพสุวรรณ

Mr. Songsak Tapsuvonnaworn

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail.: stapsu@yahoo.com.)

Received: 7 July 2022 Revised: 9 August 2022

Accepted: 12 August 2022

บทคัดย่อ

พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยในการลดจำนวนการดื่มสุรา โดยสอนให้เห็นโทษของสุราที่ทำให้เสื่อมทรัพย์ และทำลายชีวิตและครอบครัว เน้นการสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง การคบมิตรดี และการตั้งอยู่บนความไม่ประมาท เพื่อพัฒนาตนเองให้หลุดละเลิกจากการดื่มสุรา จะเห็นว่า พระพุทธศาสนายอมรับสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินใจ ในการดื่มสุราเพื่อประโยชน์ด้านเภสัช ดังนั้น ทางร่วมระหว่างพระพุทธศาสนาและกฎหมายต่อการดื่มสุราในสังคมไทยมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านการควบคุมพฤติกรรม และด้านการควบคุมจำนวนนักดื่ม ทั้งนี้ ทางพระพุทธศาสนาเน้นให้หลีกเลี่ยงดื่มสุราในปริมาณที่มาก เพื่อป้องกันโทษที่จะเกิดขึ้นจากการดื่ม ขณะที่กฎหมายเน้นข้อบังคับที่ใช้ในสังคมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: สุรา, สังคมไทย, พระพุทธศาสนา, กฎหมาย

Abstract

Buddhism contributes to reducing the number of binge drinking by teaching them the blame for alcohol degradation and ruining lives and families. Focus on creating the right attitude, the good friendliness and recklessness. To develop yourself to reduce the cessation of alcoholism. It is seen that Buddhism accepts the right and freedom to make decisions. In the use of alcohol for the benefit of the pharmacology. As a result, there are four aspects of the joint between Buddhism and the law against binge drinking in Thai society: principle, utility, behavior control and the control of the number of drinkers. However, Buddhism emphasizes that avoid ingesting large amounts of alcohol to prevent the penalty from drinking. While the law emphasizes the regulations used in society to cause clear harm to society.

Keywords: Alcohol, Thai society, Buddhism, Law

บทนำ

ในสังคมไทยนั้นการสุราดื่มไม่ผิดกฎหมาย หากไม่สร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ในขณะที่พระพุทธศาสนามีสิกขาบท 5 ข้อที่เป็นพื้นฐานสำหรับพุทธบริษัททั้งหลาย ข้อสุดท้ายให้ละเว้นการดื่มสุราเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท ความขัดแย้งนี้ชวนให้เกิดข้อสงสัยว่า หากกฎหมายไทยถูกบัญญัติบนพื้นฐานศีลธรรมทางศาสนาแล้ว กฎหมายไม่ควรอนุญาตการผลิตและจำหน่ายสุราในประเทศไทย เพราะขัดกับจริยธรรมในพระพุทธศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ

นอกจากนี้ ทศนคติในสังคมไทยที่ว่า การเข้าสังคมและการพบปะสังสรรค์จะต้องดื่มสุราเป็น อาทิ ประเพณีการรับน้องของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รุ่นพี่มักสอนรุ่นน้องว่า การดื่มสุราเป็นสิ่งจำเป็นในการผูกมิตรกับผู้ร่วมงาน จึงต้องฝึกดื่มสุราให้เป็น เพื่อจะได้มีความก้าวหน้าในการทำงาน นอกจากนี้ ความนิยมการดื่มสุราเพื่อความสนุกสนานในช่วงประเพณีและเทศกาลสำคัญ อาทิ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์นั้น มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์สูงกว่าช่วงเวลาปกติมากทุก ๆ ปี สาเหตุสำคัญเกิดจากผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีเมามา ทศนคติและค่านิยมดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วนี้ มีอิทธิพลต่อการสร้างนักดื่มหน้าใหม่ ๆ ที่เป็นเยาวชน และเพิ่มจำนวนนักดื่มประจำ โทษของการดื่มสุราเกินขนาด ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมไทยในหลายด้านดังที่ทราบกันดี สังคมไทยจะจัดการกับปัญหานี้อย่างไร บทบาทของพระพุทธศาสนาและกฎหมายที่จะร่วมกันแก้ไขและบรรเทาปัญหานี้อย่างไร จริยธรรมทางพระพุทธศาสนาจะเพาะบ่มจิตใจและสร้างสำนึกของความรักสันติ กับบทบัญญัติของกฎหมายจะควบคุมป้องกันการกระทำที่ละเมิดสิทธิผู้อื่น จะร่วมกันสร้างทางแห่งความสงบสุขในสังคมไทยอย่างไร

ผลกระทบของสุราต่อเศรษฐกิจในประเทศ

การผลิตสุราและเบียร์ในประเทศเป็นธุรกิจที่ผูกขาด โดยสุรามีกกลุ่มสุราแสงโสม (เครือไทยเบฟ 5 บริษัท) ที่มีสัดส่วนตลาดกว่าเก้าสิบเปอร์เซ็นต์ เบียร์มี 2 ผู้ผลิตใหญ่คือ เบียร์สิงห์กับเบียร์ช้าง พระยาภิรมย์ภักดี (บุญรอด เศรษฐบุตร) ได้ขอจัดตั้งโรงงานผลิตเบียร์ขึ้นในปี พ.ศ. 2473 ออกจำหน่ายครั้งแรกในปี พ.ศ. 2477 ภายใต้เครื่องหมายการค้า ตราหมี ตราสิงห์แดง ฯลฯ แต่ที่ยังคงอยู่ในปัจจุบันคือ ตราสิงห์ ประเทศไทยมีกำลังการผลิตเบียร์ทั้งสิ้นห้าพันล้านลิตรต่อปี การจัดเก็บภาษีเบียร์ในปี 2556 ได้เก็บ 69,000 ล้านบาท ข้อมูลของกรมสรรพสามิตถึงผลการจัดเก็บรายได้ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค.61-ก.ย.62) พบว่า สามารถจัดเก็บภาษีจากเบียร์ได้ถึง 79,090 ล้านบาท สูงเกินกว่าเป้าหมาย 3.6% และภาษีสุรา จัดเก็บได้ 62,146 ล้านบาท สูงกว่าเป้าหมาย 11.1% ซึ่งสาเหตุมาจากคนไทยหันมาบริโภคสุราในประเทศ เนื่องจากมีราคาถูกกว่าสุรานอกค่อนข้างมาก ประกอบกับที่ผ่านมา เศรษฐกิจขยายตัวทำให้มีการบริโภคมากขึ้น ขณะที่การจัดเก็บภาษียาสูบจัดเก็บได้ 67,410 ล้านบาท ลดลง 4.3% เนื่องจากอยู่ในช่วงของการปรับตัวยุทธศาสตร์ใหม่ (สุรเมธี, 2563, หน้า <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNews> วันที่สืบค้น 9 กันยายน 2564)

การที่รายได้ภาษีจำนวนมากจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สะท้อนจำนวนผู้ดื่มที่อยู่ในประเทศและนักท่องเที่ยวที่ยังนิยมการดื่มสุราเพื่อความบันเทิงอันเป็นความสุข เป็นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ยอมรับในสังคมโลก การที่จะมีกฎหมายห้ามการจำหน่ายสุราในไทย จึงจะเป็นการขัดต่อเสรีภาพพื้นฐานตามมาตรฐานสากล ทางออกของรัฐ คือ การนำภาษีส่วนนี้เพื่อไปบรรเทาผลกระทบด้านลบในสังคม ข้อนี้ผู้วิจัยเห็นด้วย แต่มีข้อเสนอเพิ่มเติมว่า ควรจัดสรรเงินส่วนนี้ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุ จนถึงขั้นพิการหรือสูญเสียความสามารถในการประกอบอาชีพ ให้ได้รับสวัสดิการที่เป็นบำนาญตลอดชีพ ภายใต้ข้อบัญญัติของกฎหมาย เพิ่มเติมจากค่าชดเชยความเสียหายจากผู้กระทำผิดฝ่ายเดียว เพราะรัฐควรมีส่วนรับผิดชอบโดยตรงเรื่องนี้ด้วย เนื่องจากรัฐเป็นผู้อนุญาตให้จำหน่ายสุราได้และรัฐก็เป็นผู้ได้ประโยชน์จากรายได้ภาษี

สถานการณ์การดื่มสุราของคนในสังคมไทย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้จัดทำรายงานสถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ประจำปี 2560 ผลการสำรวจประชากรไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปทั่วประเทศจำนวน 55.9 ล้านคนพบว่า คนไทยดื่มสุราลดลง มีผู้ที่ไม่เคยดื่มสุราเลย 32 ล้านคน (57.2%) ผู้ที่เคยดื่มแต่เลิกแล้ว 8.1 ล้านคน (14.4%) และผู้ที่ยังดื่มอยู่ 15.9 ล้านคน (28.4%) โดยเป็นนักดื่มเยาวชนอายุ 15-24 ปี 2.3 ล้านคน เป็นนักดื่มหน้าใหม่ 1.7 ล้านคน (อัชฌางค์กรชัย สาวิตรี และคณะ, 2662, หน้า 48)

ข้อมูลจากจำนวนผู้ที่ยังดื่มอยู่ พบว่าสัดส่วนผู้ที่ยังดื่มอยู่สูงที่สุดอยู่ในภาคเหนือ 35.4% และต่ำสุดอยู่ในภาคใต้ 16.1% จากข้อมูลนี้ ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า คำสอนของศาสนาที่ต่างกันน่าจะมีผลต่อจำนวนผู้ดื่มสุรา ประชากรในภาคเหนือที่ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนากลับมีสัดส่วนของนักดื่มสูงกว่าประชากรในภาคใต้ที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้วิจัยเห็นว่า ศาสนาอิสลามมีบทบัญญัติที่ห้ามดื่มสุรา ยังมีการลงโทษผู้กระทำผิด อาทิ คนเมาจะถูกจับตัวมาตีด้วยรองเท้าหรือเชี่ยนด้วยไม้หรือเชือก 40 ที แต่เมื่อมีผู้กระทำผิดจำนวนมาก ก็ได้กำหนดโทษเพิ่มเป็นเชี่ยน 80 ที (ตฟฮีมุลกูราน คัมภีร์ อัล-กูราน เล่ม 2, 2588, หน้า 489-490) ขณะที่

พุทธศาสนาแม้จะมีคำสอนมากมายที่ชี้ให้เห็นโทษของการดื่มสุร่าว่าเหตุแห่งความประมาท จะนำมาซึ่งทุกข์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า แต่ในสังคมชาวพุทธไม่มีการลงโทษทางสังคมที่ชัดเจนดังเช่นในศาสนาอิสลามที่มีการเขียนตีหรือการลงโทษที่รุนแรงเด่นชัดจนทำให้ผู้ที่คิดจะดื่มเกิดความกลัว นอกจากนี้ยังมีคำถามในชาวพุทธบางคนที่ว่า ถ้าหากดื่มสุร่าในปริมาณที่ไม่มากเกินไป ไม่ไปก่อเรื่องสร้างความรำคาญแก่ผู้อื่น เป็นการดื่มในบ้านสามารถกล่าวได้ว่า ไม่ขาดสติหรือไม่ หรือว่าการดื่มในปริมาณเล็กน้อยเพื่อสุขภาพถือว่าไม่ผิดศีลหรือไม่ ฯลฯ

ในกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่นั้น ข้อมูลปีสำรวจปี พ.ศ. 2560 สาเหตุหลักของการเริ่มดื่มแอลกอฮอล์มี 3 ประการ ได้แก่ การตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชวนดื่ม (39%) ความอยากทดลองดื่ม (29%) และการเข้าสังคม/การสังสรรค์ (21%) ในขณะที่ข้อมูลสำรวจปี พ.ศ. 2557 ระบุว่า การเข้าสังคม/การสังสรรค์เป็นเหตุผลอันดับหนึ่งตามด้วยการตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชวนดื่ม (อัษฎางค์กรชัย สาวิตรี และคณะ, 2662, หน้า 87) กล่าวได้เพื่อนและสังคมมีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจเริ่มต้นที่จะดื่ม พระพุทธศาสนามีคำสอนเรื่องการไม่คบหาเพื่อนที่ชักนำไปในทางผิด อาทิ มงคลสูตรข้อแรกว่าอย่าคบคนพาล สังคาลสูตรว่านักเลงสุร่าคือมิตรเทียม แต่ในสังคมไทยกลับมีความเห็นผิดที่สอนว่า เพื่อนรักต้องร่วมดื่มร่วมกินชวนเล่นชวนเที่ยวหาความสนุกสนาน เป็นความเห็นผิดที่ปลูกฝังกันผ่านระบบรุ่นพี่รุ่นน้องในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

ผลวิจัยยังชี้ว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มปัจจุบันเริ่มดื่มเป็นประเภทแรก ได้แก่ เบียร์ (38%) สุร่าขาว (28%) และสุร่าสี (26%) นักดื่มเพศหญิงและนักดื่มอายุ 15-44 ปี ดื่มเบียร์บ่อยที่สุด ส่วนนักดื่มชายและนักดื่มอายุ 45 ปีขึ้นไป ดื่มเครื่องดื่มประเภทสุร่า (เหล้าขาว เหล้าแดง วิสกี้ บรั่นดี เป็นต้น) บ่อยที่สุด ส่วนมากจะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านขายของชำ (72%) มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม 917 บาทต่อคนต่อเดือน (อัษฎางค์กรชัย สาวิตรี และคณะ, 2662, หน้า 49)

ศูนย์วิจัยปัญหาสุร่า ระบุว่า แอลกอฮอล์เป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้แก่ การเมาสุร่าเป็นสาเหตุของความยากจน ความหิวโหย การเจ็บป่วย พิกการและตาย, กระทบต่อครอบครัว พ่อแม่ละเลยหน้าที่ เด็กถูกทอดทิ้ง สูญเสียรายได้ ก่อหนี้สินและตกงาน, การดื่มเชื้อไฟให้การลดทอนความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงใช้เป็นวัตถุทางเพศ, การคุกคามความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ การใช้ทรัพยากรและแหล่งน้ำ, สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจมหาศาลและความไม่เท่าเทียมในสังคม ผลสำรวจความเห็นของประชาชนพบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำลายสุขภาพ คือ ทำให้เกิดโรคตับแข็ง 90% โรคหัวใจ 75% โรคมะเร็ง 71%, ความเห็นต่อการควบคุมจำนวนนักดื่ม คือ ควรเพิ่มภาษี 67% ควรห้ามโฆษณา 84%, ปัญหาสุร่าเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย 72%

ผู้ที่เห็นโทษภัยของการดื่มสุร่าของสังคมไทย ได้ช่วยกันระดมความคิดเพื่อรณรงค์ให้การดื่มสุร่ามีจำนวนลดลง ดังในงานประชุมวิชาการสุร่าระดับชาติ ปี พ.ศ. 2561 นักวิชาการและภาคประชาสังคมยื่นข้อเสนอในการควบคุมสุร่า อาทิ รณรงค์ให้งดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงของหน่วยราชการ ห้ามการจำหน่ายสุร่ารอบสถานศึกษา จำกัดการออกไปอนุญาตจำหน่ายสุร่า เพิ่มกิจกรรมเชิงบวกให้แก่เด็กและเยาวชน เป็นต้น

ขณะเดียวกัน ภาครัฐได้มีมาตรการควบคุมสุร่าโดยอาศัยกฎหมาย อาทิ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในมาตราที่ 40 ว่า ห้ามขายสุร่าให้คนเมาที่ครองสติไม่ได้ ถ้าฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่

เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ, ในมาตราที่ 32 ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งทางตรงและทางอ้อม, ห้ามขายสุราในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา, ห้ามขายและห้ามบริโภคในท่าเรือโดยสารสาธารณะ ในสถานีขนส่ง บนทางรถไฟ สถานีราชการ, ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 ฯลฯ

สรุปสถานการณ์ผู้ดื่มสุราของประชากรไทยมีแนวโน้มลดลงบ้าง โดยความร่วมมือของภาครัฐและภาคสังคมที่ช่วยกันรณรงค์และสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ถึงภัยจากการดื่มสุรา แต่การรณรงค์นี้มิได้ครอบคลุมไปถึงนักท่องเที่ยวที่เป็นนักดื่ม กลับส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีการดื่มสุรามากขึ้น เพื่อประโยชน์ด้านรายได้ของทางท่องเที่ยว ผู้วิจัยเห็นว่า หากพิจารณาในอีกด้านหนึ่ง ก็เป็นการส่งเสริมนักท่องเที่ยวชาวไทยให้นิยมการดื่มด้วย และยังเป็นการดึงผู้ให้บริการชาวไทยมีส่วนร่วมในการดื่มนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอว่า กฎหมายควรกำหนดอัตราโทษของเงินชดเชยความเสียหายทางแพ่งให้มากขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่กระทำผิด เพราะสังคมไทยยังต้องรับภาระในการดูแลและฟื้นฟูผู้เสียหายที่พิการไปตลอดชีวิต ขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินั้นไม่ต้องแบกรับภาระในทางสังคมเมื่อเขาพ้นโทษกลับไป

แรงจูงใจในการดื่มสุราของคนในสังคมไทย

ทัศนคติในสังคมไทยที่ชักนำให้เกิดนักดื่มสุราหน้าใหม่ ได้แก่

1. ทัศนคติเรื่องการดื่มสุราเพื่อเข้าสังคม ที่สอนในสถาบันการศึกษาว่า รุ่นพี่รุ่นน้องต้องรักกันและให้ความเคารพกันในระบบอาวุโส (ซีเนียร์ลิตี) การดื่มสุราจึงเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องที่รักใคร่กัน รุ่นพี่ยังสอนรุ่นน้องว่า การเข้าสังคมกับผู้ใหญ่ในวงการอาชีพนั้น จะต้องรู้จักดื่มสุราเป็นเพื่อสะท้อนวุฒิภาวะถึงความเป็นผู้ใหญ่ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่สร้างเด็กจบใหม่ให้กลายเป็นนักดื่มหน้าใหม่และเป็นนักดื่มประจำในที่สุด

2. ทัศนคติเรื่องการดื่มสุราเพื่อช่วยคลายความทุกข์และความเครียด เป็นทัศนคติหนึ่งในสังคมหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก อาทิ การดื่มสุราจะช่วยให้ดับความทุกข์ความเสียใจจากการอกหัก ความสูญเสียของคนที่คุณรัก จะช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน หรือลืมนความทุกข์ที่เกิดจากการตำหนิของผู้บังคับบัญชา หรือลืมนความล้มเหลวที่เกิดจากการทำงานที่ผิดพลาด เป็นต้น

3. ทัศนคติเรื่องการให้สุราที่มีราคาแพงเป็นของกำนัลแก่ผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจเหนือตน เพื่อหวังพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้มีอำนาจและเป็นการแสดงถึงความนอบน้อม สุราที่มีราคาแพงก็ยิ่งแสดงถึงความมีอำนาจของผู้รับ ขณะเดียวกันก็แสดงถึงความคาดหวังของผู้ให้ที่จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน

4. ทัศนคติเรื่องการบูชาเทพ เทวดาและผีด้วยสุรา ในการบนบานขอให้เทพเหล่านั้นช่วยให้ตนประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง หรือในการบูชาและไหว้ในเทศกาลต่าง ๆ ตามทัศนคติในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ เพื่อขอการคุ้มครองรักษาในด้านต่าง ๆ ทั้งความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน บุคคลในครอบครัว ขอโชคขอลาในธุรกิจ ขอความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน ฯลฯ

5. ทัศนคติว่าการดื่มสุราดีต่อสุขภาพ ถ้าควบคุมให้ดื่มในปริมาณที่เหมาะสม อาทิ ทัศนคติว่าการดื่มไวน์มีผลดีต่อสุขภาพว่า การดื่มไวน์แดงในปริมาณที่เหมาะสม คือ 1-1.5 แก้ว ในไวน์แดงมีสารพอลิฟีนอลที่เรียกว่า เรสเวอราทรอล (resveratrol) มีคุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระและอาการอักเสบ ยังช่วยกระตุ้นการทำงาน

ของเอนไซม์ชะลอวัยที่เรียกว่าเซอร์ทูอิน (sirtuins) ที่ช่วยให้ผิวสวย จากการทดลองกับหนูพบว่าไวน์แดงช่วยป้องกันโรคอัลไซเมอร์ได้ (ชิระชะวะ, 2558, หน้า 98) งานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารของสมาคมโภชนาการแห่งสหรัฐอเมริการะบุว่า แอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มมีประโยชน์ต่อร่างกาย โดยเฉพาะไวน์ชั้นดี ไวน์ขาวจะมีสารประกอบที่ช่วยควบคุมการลดน้ำหนัก ไวน์ทั้งสองชนิดยังช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด (มาคิตะ, 2562, หน้า 43)

ในทางตรงกันข้าม มีข้อมูลด้านลบ เช่น องค์การอนามัยโลกระบุว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุให้เกิดโรคกว่า 200 ชนิด ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขและศูนย์วิจัยปัญหาสุราได้ประมาณการว่า ปัจจุบันมีคนไทยป่วยด้วยโรคพิษสุราเรื้อรังกว่าหนึ่งล้านคน ตับมีหน้าที่ในการกำจัดเชื้อโรค สารพิษและขับของเสียให้กับร่างกาย ร่างกายจึงมีเซลล์ตับเพื่อไว้ประมาณ 3 เท่า การดื่มสุรามาก ๆ จะค่อย ๆ ทำลายตับโดยไม่มีอาการให้เห็น เมื่อมีแอลกอฮอล์มากขึ้น ความสามารถของตับในการทำลายแอลกอฮอล์จะลดลง กลับย้อนมาทำลายเนื้อเซลล์ของตับแทน จนเมื่อเซลล์ตับเหลือน้อยกว่า 40% จะเริ่มมีอาการต่าง ๆ คือ โรคกระเพาะอาหาร ตับอักเสบ ซีมีเศร้า เมื่อจำนวนเซลล์ตับเหลือน้อยกว่า 25% จะเกิดอาการตับวาย การดื่มสุราติดต่อกันนานหลายปี จะเกิดอาการเสพติด สมองจะติดต่อแอลกอฮอล์ จนต้องเพิ่มปริมาณการดื่ม (NCDs โรคที่คุณสร้างเอง, 2563, หน้า 69-70) เครื่องดื่มพวกเบียร์มีทั้งแป้งและแอลกอฮอล์ทำให้อ้วนลงพุง มีโอกาสทำให้ตับแข็ง ตับอักเสบ ไชมันพอกตับสูง เครื่องดื่มพวกแชมเปญ หรือค็อกเทลรสซ่า ๆ มีคาร์บอนเนตและฟอสเฟตมาก มีผลให้ร่างกายสลายแคลเซียมในกระดูกเพื่อมาจับกับโมเลกุลของฟอสเฟต ทำให้กระดูกบางและพรุน การเกิดอาการบวมตามตัวหลังการดื่ม เพราะนอกจากตับจะทำงานหนักแล้ว ยังทำให้ไตต้องทำงานหนักด้วย เพราะเครื่องดื่มเหล่านี้จะมีฤทธิ์ในการขับปัสสาวะ ทำให้ร่างกายเกิดภาวะขาดน้ำ จึงกระตุ้นให้ไตดูดน้ำกลับเข้าสู่ร่างกายมากขึ้น มีผลให้เกิดการตัวบวมเท้าบวมหลังการตื่นนอน (دنุพล, 2562, หน้า 217-220)

ทัศนคติต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของมูลเหตุที่ทำให้คนดื่มในสังคมไทยยังคงดำรงอยู่ นอกจากนี้ก็จะมีทัศนคติอื่น ๆ ที่ผู้ได้ประโยชน์จากการทำธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั่วโลกได้พยายามสร้างกระแสเพื่อกระตุ้นให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของเยาวชนที่จะตกเป็นเป้าหมายของการสร้างฐานลูกค้า เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้มีความเปราะบางและยังเปิดรับความคิดในสังคมอยู่เสมอ อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีอายุยาวนานในการดื่ม อันเป็นฐานลูกค้ากลุ่มใหญ่ที่สำคัญ การรณรงค์และสร้างจิตสำนึกในการรักครอบครัว การรักหมู่คณะ และการรักสุขภาพอย่างถูกต้อง จึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้ใหญ่ในสังคมที่ต้องการให้สังคมไทยมีความเจริญมั่นคงต้องร่วมมือกันในทุก ๆ มิติ สร้างเชื้อพันธุ์ทัศนคติที่เป็นสัมมาทิฐิให้แก่เยาวชนไทย

หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาว่าด้วยโทษของการดื่มสุรา

ความหมายของสุราเมรัย พระวินัยปิฎกอธิบายว่า สุราได้แก่ สุราที่ทำจากแป้ง ทำจากขนม ทำจากข้าวสุก สุราหมักแป้งเชื้อเหล้า สุราที่ผสมเครื่องปรุงหลายชนิด เมรัยได้แก่ น้ำหมักดอกดอกไม้ ผลไม้ น้ำผึ้ง

น้ำอ้อยงบ และน้ำหมักดองที่ผสมเครื่องปรุงหลายชนิด พระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 2 ข้อ 328 หน้า 465)

ผู้ที่นิยมดื่มสุราเป็นประจำหรือนักเลงสุรานั้น ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่ไม่พึงคบหา คือ

1. คู่ครองที่เป็นสามีหรือภรรยา คือ คู่ครองที่มีคุณสมบัติเป็นนักเลงสุรา ผู้ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ เสพของมีนเมา มีความประมาท เป็นผู้ทุศีล มีธรรมเลวทราม มีใจตระหนี่ ตีเตียน สมณพราหมณ์ เรื่องคู่ครองที่เป็นสามีหรือภรรยาเรื่องนี้ พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต ปฐมสังวาสสูตร (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 21 ข้อ 53 หน้า 88)

2. มิตรเทียม คือ นักเลงขี้เมาเป็นประจำ เกียจคร้าน ละทิ้งการงาน จ้องเอาประโยชน์จากผู้อื่นฝ่ายเดียว ตีแต่พุด ชอบประจบ ชักชวนไปในทางเสื่อม ได้แก่ ชวนเสพของมีนเมา ชวนเที่ยวกลางคืน ชวนเที่ยวเล่น ชวนพนัน เรื่องมิตรเทียมนี้ พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 11 ข้อ 254-259 หน้า 207-209)

3. หลึงยอมดูหมิ่นสามี ด้วยเหตุ 8 อย่าง คือ ผู้ยากจน ผู้ป่วย ผู้ชรา ผู้เป็นนักเลงสุรา ผู้มัวเมาในกามคุณ ผู้โง่เขลาในงาน ผู้หาทรัพย์เพิ่มไม่ได้ เรื่องการดูหมิ่นสามีนี้มีปรากฏอยู่ในกุณลาชาดก ขุททกนิกาย (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 28 ข้อ 298 หน้า 143)

โทษของสุราที่มีปรากฏในพระสูตร ได้แก่

1. เกิดในทุคติ ผู้ประกอบด้วยเวร 5 ประการ คือ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ เสพของมีนเมา เมื่อตายแล้วจะไปเกิดในอบาย ทุคติ วินิบาต นรก การเกิดในทุคตินี้ พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค ในปัญจเวรสูตร ว่าด้วยมาตุคามผู้ประกอบด้วยเวร 5 ประการ พระสุตตันตปิฎก สฬายตนวรรค (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 18 ข้อ 293 หน้า 320) อุบาสกผู้ประกอบด้วยธรรม 5 ประการ ย่อมดำรงอยู่ในนรกเหมือนถูกนำไปฝังไว้ ปรากฏอยู่ในนริยสูตร ว่าด้วยธรรมที่เป็นเหตุให้ตกนรก พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 22 ข้อ 145 หน้า 241)

2. โทษในชาติปัจจุบัน 6 ประการ คือ ทรัพย์หมดไป ทะเลาะวิวาท บ่เกิดแห่งโรค เสียชื่อเสียง ไม่อาย ทอนกำลังสติปัญญา พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค ในสิงคาลกสูตร (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: หน้า 11 ข้อ 248 หน้า 202-203)

3. ความเสื่อมจากโภคทรัพย์ที่หามาโดยชอบ โดยเหตุ 4 ประการ คือ นักเลงสตรี นักเลงสุรา นักเลงพนัน และการมีมิตรชั่ว พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทีฆชาดกสูตร (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่ม 23 ข้อ 54 หน้า 342)

4. สัตว์วิปริต ดาบสเล่าเรื่องพวกตนดื่มสุรา เมาแล้วพ้อนรำ ขับร้อง ร้องไห้ มีปรากฏในสุราปานชาดก ว่าด้วยโทษของการดื่มสุรา ขุททกนิกาย ชาดก (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 27 ข้อ 81 หน้า 34)

5. คนโง่เง่า คนโง่ที่ได้หม้อสมบัติ ใช้ทรัพย์โดยประมาท เมาสุราได้ทำลายหม้อสมบัติ ต้องกลายเป็นตนจนเร่ร่อนนุ่งห่มผ้าเก่า มีปรากฏอยู่ในภัทรขุททกชาดก ว่าด้วยคนเขลาเยอมน้ำเดือดร้อนเพราะทำลายหม้อสมบัติ พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 27 ข้อ 121-123 หน้า 148)

6. บาปอันน่ารังเกียจ พระปัจเจกพุทธเจ้าเล่าอดีตของบาปกรรมที่ได้อนุญาตให้ชาวบ้านปรุงสุราดื่มได้ก่อความหายนะแก่คนหมู่มาก จึงได้สำนึกผิดแล้วออกบวช พระสุตตันตปิฎก ปานียชาดก ว่าด้วยการรังเกียจบาปเพราะผลออกไปตมนี้ พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 27 ข้อ 65 หน้า 365)

7. โทษของสุรา ท้าวสักกะแสดงโทษของสุราว่า เดินโซเซตกเหวตกบ่อดกหลุมโลโครกกินของไม่ควรกินได้มากมาย จิตใจไร้อิสระเดินเปะปะเหมือนโคมาเป็นคนอนาถาร้องรำทำเพลง เปลือยกายเดินไปตามตรอกซอยจิตใจฟุ้งเฟ้อล้มนอนไม่เป็นที่ ตัวสิ้นโยกศีรษะแกว่งแขนพ้อนรำ นั่งพูดพรั่าไร้สาระแก้ผ้าเนื้อตัวเลอะเทอะสกปรกจมกองอาเจียร ทำทางอวดเก่งนัยน์ตาขวางทำตัวใหญ่โตเป็นเจ้าของแผ่นดิน ถือตัวจัดก่อเรื่องวิวาทนิสัยส่อเสียดผิวพรรณทรามชอบเปลือยกายหลบซ่อนตัวอยู่แบบโจร แม้อยู่ในตระกูลร่ำรวยก็ทำให้ขาดจากการเป็นทายาทได้ ทำให้ทรัพย์สินต่าง ๆ ในตระกูลพินาศ ชายกลายเป็นคนกักขะหยาบคายดำทอพ่อแม่ลวนลามสตรีในบ้าน หลึงกลายเป็นคนกักขะหยาบคายดำทอผู้ใหญ่ในบ้านลวนลามคนรับใช้ชาย ฆ่าได้แม้สมณพราหมณ์อันเป็นเหตุไปอบาย ประพฤติชั่วทั้งกายวาจาใจ คนดีที่พูดจริงเปลี่ยนเป็นคนพูดจาเหลวไหล ให้ทำการงานเร่งด่วนสำคัญก็เกิดสับสนเสียหาย ขาดความละเอียดจากคนดีมีปัญญา ก็กลายเป็นคนพูดมาก นอนสุขหัวกันตามพื้นดินอดข้าวปลาอาหารผิวพรรณทรามมักถูกติฉินนินทา นอนคอดกหมดความอดทน ไร้ความละเอียดแม้วามไม่เลือกที่เช่นฆ่ากัน พระสุตตันตปิฎก กุมภชาดก ขุททกนิกาย ชาดก (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 27 ข้อ 36-59 หน้า 543-546)

8. ผู้ประมาทที่เห็นห่างจากธรรม ท้าวเวสวัณมหาราชได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ในหมู่อัยกษัตริย์ทั้งหลายนั้น มีทั้งกลุ่มอัยกษัตริย์ที่เลื่อมใสและกลุ่มอัยกษัตริย์ที่ไม่เลื่อมใสในพระผู้มีพระภาค โดยกลุ่มอัยกษัตริย์ที่ไม่เลื่อมใสนั้นเป็นเพราะเหตุที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมเพื่อให้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ งดเว้นจากการเสพของมีนเมา คือสุราเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท แต่พวกอัยกษัตริย์ส่วนมากไม่งดเว้น การที่ทรงแสดงธรรมเพื่อการงดเว้นนั้นจึงไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่ชอบใจของอัยกษัตริย์เหล่านั้น มีปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย อานาถปิฎก (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 เล่มที่ 11 ข้อ 276 หน้า 219-220)

ที่ยกมานี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโทษของการดื่มสุราที่ปรากฏในพระไตรปิฎก แต่คนทั่วไปในสังคมมักจะจดจำเพียงว่า “สุราเป็นเหตุแห่งความประมาท” จึงมักจะตีความไปเองว่า เมื่อตนดื่มแต่เพียงน้อย หรือไม่ได้ก่อให้เกิดความรำคาญและรบกวนผู้อื่นแล้ว ก็ถือว่าไม่ประมาท น้อยคนนักที่จะมีความเห็นและความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องของความไม่ประมาท จึงไม่เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของคุณธรรมข้อนี้

หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนากับกฎหมายไทย

ในสมัยพุทธกาล พระวินัยและกฎหมายมีความสัมพันธ์เอื้อเพื่อกัน อาทิ ทรงบัญญัติโทษของการลักทรัพย์ที่มีมูลค่า 5 มาสก หรือมากกว่า 5 มาสก เป็นอาบัติปาราชิก โดยสัมพันธ์กับหลักปกครองสมัยนั้นว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงลงโทษโจรที่โจรกรรมทรัพย์มูลค่า 1 บาทหรือเกินกว่า 1 บาท ด้วยอัตราโทษ คือ ประหารบ้าง จองจำบ้าง เนรเทศบ้าง ทรงประชุมสงฆ์บัญญัติสิกขาบท พระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 เล่มที่ 1 ข้อ 89 หน้า 78) การที่พระผู้มีพระภาคทรงสอนให้เว้นการดื่มสุรา เพื่อป้องกันมิให้ขาดสติแล้วกระทำความผิด ข่าสัตว์ ลักทรัพย์ ล่วงเกินหญิงที่มีเจ้าของ หรือ พุดเท็จ อันเป็นมูลเหตุที่นำไปสู่การต้องพระราชอาญา พระสุตตันตปิฎก อังคุตตนิกาย ปัญจกนิบาต (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 22 ข้อ 178 หน้า 298-299) พระพุทธศาสนาสอนให้เคารพกฎหมาย ให้ปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ งดเว้นการปฏิบัติที่ก่อโทษ การตัดสินใจหรือเจตนาในการกระทำกรรมของเขา ๆ ต้องรับผลนั้นเอง ดังที่พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ตนทำบาปกรรมเอง ก็เศร้าหมองเอง ไม่ทำบาปกรรมเอง ก็บริสุทธิ์เอง ความบริสุทธิ์และไม่บริสุทธิ์เป็นของเฉพาะตน คนอื่นจะทำคนอื่นให้บริสุทธิ์ไม่ได้” พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 25 ข้อ 165 หน้า 84)

กฎหมายไทยมีวิวัฒนาการตามลำดับ แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ (1) กฎหมายไทยเดิม ช่วงก่อนรัชกาลที่ 4 มีที่มา คือ กฎหมายที่มาจากวัฒนธรรมและสังคมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ถือหญิงเป็นใหญ่ และกฎหมายที่มาจากวัฒนธรรมอินเดีย เข้ามาทางวรรณคดีและชาดก เป็นวัฒนธรรมที่ถือชายเป็นใหญ่ แนวที่รับมาจากกฎหมายพระมनुของอินเดีย คือ พระธรรมศาสตร์ ที่ถือว่าสมบูรณ์ ถูกต้อง และศักดิ์สิทธิ์ที่สุดสำหรับกฎหมายไทยเดิม แม้กษัตริย์ก็เปลี่ยนแปลงไม่ได้ (2) กฎหมายสมัยใหม่ ช่วงตั้งแต่รัชกาลที่ 4 - รัชกาลที่ 5 เป็นต้นไป ได้รับความคิดตะวันตกเข้ามาเป็นรัฐสมัยใหม่ มีแนวคิดว่ารัฐมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครอง โดยไม่ถูกยับยั้งด้วยอำนาจใด ๆ ระยะเวลาแรกกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเรียกว่า พระราชศาสตร์ แต่กับัญญัติอยู่ในขอบเขตที่ไม่ได้ขัดหรือแย้งกับพระธรรมศาสตร์ หลังจากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงสำคัญอีก 3 ครั้ง คือ ครั้งแรกรับเอากฎหมายอังกฤษมาใช้ ครั้งที่สองจะทำแบบประมวลกฎหมายฝรั่งเศส และครั้งที่สามตัดสินใจประมวลกฎหมายโดยเลียนแบบเยอรมันแทน เพราะหากล่าช้าจะก่อความเสียหายแก่ประเทศชาติ ในที่สุดมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในต้นรัชกาลที่ 7 ราวพ.ศ. 2468 และประกาศใช้ครบ 6 บรรพในปีพ.ศ. 2478 (นิติปรัชญา, 2560, หน้า 49-53) จะเห็นได้ว่าแนวคิดของกฎหมายไทยนั้นมีรากฐานจากกฎหมายยุโรป ดังนั้นการอนุญาตผลิตหรือซื้อขายสุรา อันเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ดี เป็นที่หมายปองของบริษัทต่างชาติ มีการกดดันให้ไทยออกไปอนุญาตให้ ในที่สุด พระยาภิรมย์ภักดีได้รับใบอนุญาตผูกขาด จัดตั้งโรงงานผลิตเบียร์ครั้งแรกในปีพ.ศ. 2473

หนังสือนิติปรัชญาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับศีลธรรมว่า จำแนกความคิดออกเป็นกระแสหลักได้ 3 ทาง คือ (1) กฎหมายและศีลธรรมเป็นเรื่องเดียวกัน เป็นความคิดดั้งเดิมของมนุษยชาติ มีส่วนถูกเป็นอันมาก แต่ไม่ถูกทั้งหมด (2) กฎหมายและศีลธรรมเป็นคนละเรื่องแยกกันเด็ดขาด เกิดขึ้นจริงจางในศตวรรษที่ 19 ด้วยเหตุผลจากสำนักกฎหมายว่า วัตถุที่มุ่งบังคับบัญชาของสองสิ่งต่างกัน (3) กฎหมายกับศีลธรรมและความยุติธรรมแม้จะเป็นสิ่งที่กล่าวได้ว่าแตกต่างกัน แต่ก็มีรากฐานเหมือนกัน คือ ต่างก็เป็น

ปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ ถูกผลักดันด้วยจิตใจที่ใฝ่หาความเป็นธรรมและความดีงาม วิวัฒนาการและการคลี่คลายทางสังคมทำให้ทั้งสองมีรูปลักษณ์ที่ต่างกัน แต่จะแยกกันเด็ดขาดไม่ได้ อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อกันอีกด้วย (นิติปรัชญา, 2560, หน้า 309-314) กฎหมายแต่ละประเทศมักจะเกี่ยวโยงกับศาสนาหรือจารีตประเพณีในประเทศนั้น ๆ กฎหมายทั่วไปมักไม่ได้ห้ามการดื่มสุรา เพราะจารีตประเพณีมักไม่ได้ห้ามการดื่มสุราอย่างเด็ดขาด อาทิ ทศนคติการเช่นไหว้ผีด้วยเหล้า เป็นต้น ความเข้มงวดของการห้ามดื่มสุราในแต่ละศาสนามีความแตกต่างกัน อาทิ ศาสนาคริสต์ ถ้าดื่มแอลกอฮอล์พอประมาณ ไม่ถือว่าเป็นบาป ดังข้อความที่ว่า “..ทำให้เกิดอาหารจากแผ่นดินและเหล้าองุ่น ซึ่งให้ใจมนุษย์ยินดี” (พระคริสตธรรมคัมภีร์ ไทย-อังกฤษ, 2557, หน้า 1238) และรักษาร่างกาย ดังข้อความที่ว่า “อย่าดื่มเพียงน้ำ..จงใช้เหล้าองุ่นบ้างเล็กน้อยเพื่อประโยชน์แก่กระเพาะอาหาร..และโรคที่ท่านเป็นอยู่บ่อย ๆ” (พระคริสตธรรมคัมภีร์ ไทย-อังกฤษ, 2557, หน้า 2480) แม้ในพระวินัยก็มีข้อยกเว้น “ภิกษุไม่ต้องโทษอาบัติ กรณีการดื่มน้ำเมาที่เจือในแกง ในเนื้อ ในน้ำมัน น้ำอ้อยดอง มะขามป้อม และยาดอง” พระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: เล่มที่ 2 ข้อ 329 หน้า 465-466)

พระพุทธศาสนายึดหลักการไม่เบียดเบียนกันด้วยการทำความดี ละเว้นความชั่ว และชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ มีสิกขาบท 5 เป็นจริยธรรมพื้นฐานที่ป้องกันการเบียดเบียนกัน ส่วนกฎหมายยึดหลักความยุติธรรม ความเสมอภาค ให้สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล จึงไม่ห้ามเรื่องการดื่มสุรา แต่ห้ามขับขี่ยานพาหนะ เมื่อดื่มสุราจนมึนเมา เป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง ดังนั้น กฎหมายจึงต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการขับขี่ยานพาหนะ กล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนาและกฎหมายมีหลักการเพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคม

บทบาทร่วมระหว่างพระพุทธศาสนากับกฎหมาย

ข้อสรุปทางร่วมระหว่างพระพุทธศาสนาและกฎหมายต่อการดื่มสุราในสังคมไทย คือ “พระพุทธศาสนาป้อง กฎหมายปราม” เพื่อรักษาความสงบสุขในสังคมไทย 4 ด้าน ได้แก่

1. ทางร่วมด้านหลักการ

-พระพุทธศาสนา สอนให้ทำดี ละชั่ว ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน

-กฎหมาย ยุติธรรม มีสิทธิและเสรีภาพ ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

2. ทางร่วมด้านอรรถประโยชน์

-พระพุทธศาสนา ยอมรับการใช้ประโยชน์ด้านเป็นอาหาร หรือเป็นเภสัช สนับสนุนเสรีภาพในการเลือกดำเนินชีวิต

-กฎหมาย อนุญาตให้มีการผลิตและจำหน่าย สิทธิและเสรีภาพในการดื่มในสถานที่ส่วนบุคคลทั้งเพื่อความบันเทิงหรือเพื่อประโยชน์ทางเภสัช หรือบริโภคในอาหารหรือร้านอาหาร

3. ทางร่วมด้านการควบคุมพฤติกรรม

-พระพุทธศาสนา สอนให้เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม เมื่อกระทำดี ย่อมได้ผลดี เมื่อกระทำชั่ว ย่อมได้รับผลชั่ว อาทิ เมื่อดื่มสุราแล้วสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ย่อมเป็นที่รังเกียจ เป็นต้น สอนไม่ให้คบคนพาล นักเลงสุรา และเพื่อนที่ชักชวนไปในทางที่ชั่ว

-กฎหมาย ห้ามเมาแล้วขับ (พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522), ภายใต้พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ห้ามขายและห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ (เพิ่มเติมพ.ศ. 2555) ห้ามบริโภคในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ (เพิ่มเติมพ.ศ. 2556) ห้ามขายและบริโภคในท่าเรือโดยสารสาธารณะ สถานีขนส่ง บนทางรถไฟ (เพิ่มเติมพ.ศ. 2558)

4. ทางร่วมด้านการควบคุมจำนวนนักดื่ม

-พระพุทธศาสนา ชี้ให้เห็นโทษมากมายของการดื่มสุราทั้งในชาติปัจจุบันและในชาติหน้า อบรมจริยธรรม ส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ทำบุญ ตักบาตร สวดมนต์ เจริญสมณะและวิปัสสนากรรมฐาน สร้างคนรุ่นใหม่ที่เป็นนักปฏิบัติ มีจิตอาสา สร้างค่านิยมใหม่ “งดเหล้า เข้าสังคม”

-กฎหมาย ห้ามจำหน่ายสุราในสถานศึกษา ศาสนสถาน (คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ พ.ศ.2547) ห้ามจำหน่ายสุราในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2558) ห้ามการโฆษณา (พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551) ห้ามจำหน่ายแก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (คำสั่งคสช.ที่ 22/2558) ห้ามจำหน่ายสุราผ่านสื่อออนไลน์มีผลบังคับ 7 ธ.ค. 2563 (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2563)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กฎหมายควรพิจารณาแนวทางการช่วยเหลือเหยื่อที่พิการ ให้สามารถดำรงชีพและเลี้ยงดูครอบครัวได้ เพิ่มเติมจากค่าเสียหายทั่วไปที่ได้จำเลย รัฐควรมีบทบาทในเข้ามาช่วยเหลือและร่วมรับผิดชอบให้มากขึ้น เนื่องจากรัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายด้านสุรา พระพุทธศาสนาควรชี้ให้ชัดว่า ไม่ใช่เป็นวิบากจากกรรมเก่าของเหยื่อ แต่เป็นผลจากการกระทำของจำเลย ซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบด้วย

บทสรุป

พระพุทธศาสนากับกฎหมายมีหลักการร่วมกันที่จะรักษาสันติสุขในสังคม ในสมัยพุทธกาลการบัญญัติพระวินัยเกื้อกูลต่อกฎหมาย และหลักการปกครองของพระราชาให้ความเคารพต่อพระธรรมวินัย พระพุทธศาสนาและกฎหมายจึงมีความเกี่ยวพันต่อกันและกัน ด้านประโยชน์ของการดื่มสุรา คือ การสร้างความสนุกสนาน ความผ่อนคลาย ทำให้เกิดความผูกพันและเชื่อมความสัมพันธ์กันในสังคม ดังนั้น ในงานสังสรรค์ งานรื่นเริง ประเพณีต่าง ๆ ที่สังคมมีการผูกไมตรี มักจะต้องมีการดื่มสุราเป็นองค์ประกอบ นอกจากนี้ สุรายังมีประโยชน์ในด้านเภสัช หากดื่มในปริมาณที่เหมาะสม ช่วยให้ร่างกายมีอบอุ่น การไหลเวียนโลหิตดี มีคุณสมบัติด้านการอักเสบ ช่วยป้องกันอัลไซเมอร์ และควบคุมน้ำหนัก ด้านโทษของการดื่มสุราเมื่อดื่มมากเกินไป ทำให้ขาดสติควบคุมร่างกายและความคิด เป็นสาเหตุที่นำไปสู่การกระทำความผิดทางอาญา การขับขี้อันตรายก่ออุบัติเหตุร้ายแรง และทำให้เกิดโรคต่าง ๆ

ทางร่วมของพระพุทธศาสนากับกฎหมายต่อการดื่มสุรา คือ เป้าหมายที่จะป้องกันอันตรายที่จะเกิดต่อร่างกายและทรัพย์สินของคนในสังคม เมื่อมีผู้ดื่มสุรามากไปจนขาดสติ หลักทางพระพุทธศาสนา เสนอให้ควบคุมตั้งแต่ความคิดที่จะดื่มสุรา เน้นว่าการขาดสติเกิดขึ้นทันที เมื่อสุราลวงสู่ลำคอ เพราะสุรามีคุณสมบัติที่เสพติดง่ายและเลิกยาก จึงไม่ควรที่จะดื่มสุราเลย ยกเว้นในกรณีของการใช้สุราเป็นส่วนผสมในยาหรืออาหาร

สอนให้รู้ว่า สุรามิโทษมากกว่าประโยชน์ หากดื่มสุราจนขาดสติแล้วก่อกรรมชั่ว ก็จะได้รับผลชั่ว ด้านกฎหมาย การอนุญาตให้มีการผลิตและจำหน่ายสุราเพื่อผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การดื่มสุราเป็นสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่จะห้ามการจำหน่ายดื่มในสถานที่ราชการ ศาสนาสถาน สถานศึกษา และโรงงาน ห้ามการขับชื้อยานพาหนะเมื่อเมาสุรา เป็นต้น แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ แต่เพื่อรักษาความสงบปลอดภัยในสังคม กล่าวได้ว่า สุราในสังคมไทยบนทางร่วมระหว่างพระพุทธศาสนาและกฎหมาย คือ สันติสุขของสังคมไทยบนเสรีภาพในการบริโภคสุราที่ตระหนักในสิทธิ เสรีภาพ ความปลอดภัยและความสงบสุขของสังคมโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

- ชิระชะวะ ทะคจิ. (2558). **กฎแห่งอายุยืน 100ปี ไม่อ้วน ไม่แก่ ไม่หลง**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์เฮลท์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- دنุพล วิรุฬหการุญ. (2562). **กินดี อยู่นาน คือของขวัญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: พรีเมียด พับลิชชิ่ง .
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2560). **นิติปรัชญา**. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัญญา ไข่มุก. (2563). **NCDs โรคที่คุณสร้างเอง**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เรียนรู้ภาวะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. .
- มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มาคิตะ เซ็นจิ. (2562). **สุดยอดวิธี กินดี ไม่มีป่วย**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์เฮลท์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เมาลานา อบูลอะลาเมาดูดี.(2558). **ตัฟฮีมุลกูรอ่าน คัมภีร์ อัล-กูรอ่าน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท จำกัด.
- สมาคมพระคริสตธรรมไทย. (2557). **พระคริสตธรรมคัมภีร์ ไทย-อังกฤษ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :สมาคมพระคริสตธรรมไทย.

2. วารสาร

- สาวิตรี อังณางค์กรชัย และคณะ. (2562). **รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพัฒนาการพิมพ์.

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- สุรเมธี มณีสุโข. [ออนไลน์]. สรรพสามิต เผยภาษีบาปหนุนรายได้งบประมาณปี 62 พุ่ง-ปี 63 ตั้งเป้า 6.3 แสนลบ” [สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2563] จาก <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNews Main.aspx?release=y&ref=M&id=MXRJWjJ3OW5GaWs9>.